

Амерички долар је постао светска резервна валута 1944. у Бретон Вудсу. То је омогућило САД-у да постану светска суперсила. Проблем настаје 1971. када је долару укинут златни стандард. Пошто ни једна папирна валута без златне/сребрне подлоге није преживела у историји, било је питање времена када ће се то исто догодити и са доларом. Међутим, проблем свих ових година је лежао у томе што не постоји валута која је довољно снажна да укине монопол долара. Тако почиње прича о еврау.

Садам Хусеин није пао зато што су Џорџ Буш, Халибартон и нафтни лоби хтели да се обогате окупирањем ирачких нафтних поља како су пласирали амерички либерални (левичарски) медији и интелектуалци типа Мајкла Мура, већ зато што је избацио долар из трговине нафтом и конвертовао девизне резерве у евре. Нове ирачке власти су међу првим мерама конвертовали евре у доларе. То је био знак упозорења чланицама ОПЕК-а да се не играју са ватром. Грешка Садама је била што је трчао испред времена. Неколико година касније, чланице ОПЕК-а почињу да диверзификују девизне резерве, а евро се полако све више шири. Најдаље је отишла Исламска Република Иран која је у децембру 2007. објавила да су елиминисали долар из трговине и својих девизних резерви, али не само то – Техеран је годинама претио да ће отворити нафтну берзу на којој се неће трговати у доларима. 17. фебруара 2008. су то и учинили.

У августу 2007. експлодирају сабпрајм хипотекарни кредити у САД. Криза убрзава да би се у септембру 2008. проширила на цео свет. Светски лидери су саопштили да неће поновити грешке из Велике депресије, али се управо исте и још горе ствари чине. Епицентар кризе су Вол Стрит и Сити. Да би скренули пажњу са својих проблема који су најгоре врсте (структурални) и да би одложили сопствени суноврат, а по могућности и повукли друге за собом, Вол Стрит и Сити су решили да крену у обрачун са својом највећом претњом – еврозоном и евром.

У подривању евроzone и евра су се у заједничком послу нашле велике америчке инвестиционе банке, хеџ и сл. фондови, британски и амерички медији, америчке агенције за кредитни рејтинг и различити стручњаци, па чак и нобеловци. Читаоце нећу замарати компликованим финансијама и шта се све догађало од септембра 2008. – велики играчи су спекулисали са евром, а паралелно су урушавали економије нових ЕУ чланица преко валутних спекулација. После шокова, евро се опоравља у децембру. Пошто то није било довољно да се озбиљније заљуља еврозона, стари добри кеџ из рукава, Јушченко, је извађен из нафталина да направи што већу штету Русији и ЕУ. Док је Украјина силазила са насловних страна, припремала се нова офанзива – овог пута су

се паралелно на удару нашле нове ЕУ чланице од стране британских и америчких медија и ЕЦБ са Жан-Клод Тришеом на њеном челу.

Врхунац медијске кампање (хистерије) против нових ЕУ чланица из бившег комунистичког блока је био током фебруара, а кулминација 1. марта за време ЕУ самита у Бриселу. Британска штампа се утркивала у бомбастичним насловима и спектакуларним текстовима о источној Европи, а њихова медијска браћа са оне стране Атлантика су то само преносила. У нападима је предњачио „Дејли Телеграф“, а пратили су га озбиљне економске новине и часописи као „Фајненшл Тајмс“ и „Економист“ (поставље се питање колико су кредибилни после овога). Да би просечан српски читалац схватио размере кампање, чије смо и сами жртви у протеклих 15+ година и чије последице Срби и Србија и даље осећају и осетићемо јако дуго, навешћу само неколико најбруталнијих примера.

„Дејли Телеграф“ је најпознатија британска евроскептична и конзервативна дневна новина. Жестоки су критичари лабуриста и Гордона Брауна кога буквално месецима разапињу на крст јер је потпуно угробарио британску економију. Имају одличног уредника за међународне финансије – Амброза Еванс-Пичарда који у својим колумнама износи податке које други избегавају да објављују. Проблем је у тумачењу података, а његова мржња ка еврозони је толика да је евро крив за све да не види или неће шта се дешава у УК. Поред неколико сјајних колумна, већина су спектакуларни промашаји (често су у контрадикцији једне с другом). Само неколико наслова: Европа на ивици валутног урушавања

Монетарна унија је оставила заробљено пола Европе у депресији

Евро је инструмент тортуре за Шпанију

Неуспех да се спаси источна Европа ће довести до светског урушавања, Захваљујући Банци (Енглеске) је криза; у еврозони је тотална катастрофа или као последњи чланак од 27. марта „Европа доноси монетарне хеликоптере, коначно“

Ако сте мислили да је то све, преварили сте се. Бруно Витерфилд из Брисела, 11. фебруара објављује чланак „Европске банке ће можда требати 16,3 билиона £ помоћи, ЕК документ упозорава“ . Наводно је „Телеграф“ имао увид у 17 страница дуг тајни документ ЕК. Вест се у кратком року проширила по целом нету, а следећи параграф који читате је био ударна вест:

Званичници Европске комисије су проценили да би умањење активе банака из ЕУ могле достићи 44% њихових биланса. Комисија процењује да таквих тзв. финансијских инструмената има у књигама 12,3 билиона £, еквивалент 33% биланса ЕУ банака. Поред тога, тзв. „доступни за продају инструменти“ вредни 4 билиона £ или 11% биланса су додати од стране Комисије па се цифра пење на 16,3 билиона £.

Параграф је убрзо избрисан од стране уредника (разлог непознат), али је штета учињена (цене акција европских банака на берзама су пале на ову вест) што је била очигледна намера.

„Економист“ је умереније учествовао у кампањи (по броју текстова), али са бомбастичнијим (увредљивијим) насловима. 19. фебруара су објавили текст „Аргентина на Дунаву“ где су читаоци, поред спинованих и измишљених цифара (после се редакција извинила и исправила одређене податке) уз невиђене измишљотине („што је баби мило, то јој се и снило“), сазнали да су Чешка, Пољска и балтичке државе на Дунаву. То је био увод у огромну офанзиву – у једном дану, 26. фебруара, су објавили серију чланака који су за циљ имали, пре свега, подривање Немачке. „Фајненшл Тајмс“ је водио кампању преко свог блога, а мање преко чланака.

Током јануара и фебруара америчке агенције за кредитни рејтинг (S & P, Moody's, Fitch) су почеле да обарају кредитни рејтинг чланица евроzone и њихових корпорација и банака и тиме поскупљују кредитно задуживање дотичних. То су оне исте агенције које су најгори отпад од хартија од вредности у историји света прогласиле за првокласне ААА хартије и које уопште нису виделе (или нису хтеле) шта се догађа на тржишту. За узврат, ЕУ је објавила 4. марта да ће увести регулацију и супервизију дотичних агенција.

Кампања је настављена 1. марта за време самита ЕУ у Бриселу. Улогу мученика од стране британских и америчких медија је добио премијер Мађарске Ференц Ђурчани који је затражио да источна Европа добије 190 милијарди евра. ЕУ је то одбила, а то је саопштила новинарима канцеларка Немачке Ангела Меркел. Ђурчани је патетично говорио у стилу Рамсфелда о старој и новој Европи пред напад на Ирак: „Не смемо дозволити да се постави нова гвоздена завеса да подели Европу.“ Брже боље, вест је спинована од стране медија, па је испало да је Немачка ударила вето на помоћ, без обзира што су Пољска и Чешка такође биле против тога. Меркелова

је лепо објаснила: „

Рећи да је ситуација иста у свим земљама централне и источне Европе; ја то не видим...

Ја видим врло различиту ситуацију – не можете да поредите Словенију или Словачку са Мађарском.“

У антиевропску хистерију се умешао са закашњењем и нобеловац и економиста Пол Кругман (тврдокорни кејнзијанац и либерал) 16. марта преко своје колумне у Њујорк Тајмсу („Континент препуштен околностима“). Текст је толико површан да не заслужује никакву пажњу, али „хеј, то је ипак нобеловац написао“, али је некога чланак изнервирао – Лоренцо Бини Змаги, члан извршног одбора ЕЦБ-а, је 19. марта у Ла Републици објавио ауторски текст да оповргне бесмислене тврдње Кругмана.

Ово је само кратак преглед дешавања. Под ударима медија су се нашле и Швајцарска и Русија (ако некога интересује могу о томе у коментарима). Нисам улазио у анализу стварног стања ЕУ чланица централне и источне Европе (ситуација доста варира од државе до државе) јер то превазилази простор овога чланка и можда ће бити тема неке следеће анализе.